RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

SAMENWERKING PARKETTEN

Onderzoek naar de samenwerking tussen de parketten van het Openbaar Ministerie van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba

SAMENWERKING PARKETTEN

Onderzoek naar de samenwerking tussen de parketten van het Openbaar Ministerie van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Raad voor de rechtshandhaving
December 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Voorwoord 5

Samenvatting 6

Aanbevelingen 8

Summary and recommendations 9

Summary 9

Recommendations 11

1. Inleiding 12

1.1 Aanleiding onderzoek 12

1.2 Doel onderzoek 12

1.3 Vraagstelling 13

1.4 Aanpak onderzoek 13

1.5 Leeswijzer 14

2 Onderzoeksresultaten 15

2.1 Invulling samenwerking 15

2.2. Benoeming en belegging van criminaliteitsvormen 17

2.3 Specialistische kennis 18

2.4 Ontwikkelen, onderhouden en vergroten van deskundigheid 21

2.5 Invulling specialisme 22

2.6 Borging specialisme 28

2.7 Behaalde resultaten 30

2.8 Borging continuïteit van de samenwerking 32

2.9 Sturing en overlegvormen 34

3 Aanbevelingen 36

Afkortingenlijst

BES	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
FO	Forensische opsporing
HOvJ	Hoofdofficier van justitie
ICT	Informatie- en communicatie technologie
JVO	Justitieel Vierpartijen Overleg
MT	Managementteam
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
OM	Openbaar Ministerie
OvJ	Officier van justitie
PG	Procureur-generaal
RST	Recherche Samenwerkingsteam

Voorwoord

Het Openbaar Ministerie (OM) in Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba bestaat uit drie in die landen gevestigde parketten in eerste aanleg. Daarnaast is er het Parket van de Procureur Generaal. De parketten zijn elk relatief klein en kwetsbaar. Het OM streeft er naar om het geheel meer te laten zijn dan de som der delen, en zet daarom in op samenwerking tussen de parketten. Dat doet het OM onder meer door te werken met 'dieptespecialisten'. Zes officieren van justitie, verspreid over de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk, zijn specialist op het terrein van een criminaliteitsvorm.

De Raad voor de rechtshandhaving deed onderzoek naar de samenwerking tussen de parketten, waarbij de nadruk lag op die dieptespecialismen. Daarbij gaat het zowel om keuzes voor het ontwikkelen van specialismen als om de gebruikmaking van elkaars gespecialiseerde deskundigheden. In dit rapport zijn de resultaten van het onderzoek opgenomen.

De Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving kent de Raad taken en bevoegdheden toe in Curaçao, Sint Maarten en op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De samenwerking binnen het OM strekt zich ook uit tot Aruba. Daarom is in dit onderzoek ook die samenwerking betrokken.

De Raad heeft voor dit onderzoek gesproken met verschillende leden en medewerkers van het OM. Steeds was sprake van prettige gesprekken en constructieve bijdragen aan het onderzoek.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. F.E. Richards, voorzitter,
Mr. Th.P.L. Bot,
Mr G.H.E. Camelia.

Samenvatting

De parketten van de openbare ministeries in Curaçao, in Sint Maarten, in Bonaire, Sint Eustatius en Saba en in Aruba streven naar samenwerking en geven daaraan sinds ongeveer drie jaren inhoud. Het besef dat elk van die organisaties klein en kwetsbaar is en dat op veel terreinen de uitdagingen waarvoor die organisaties staan overeenkomsten vertonen, waren reden om die samenwerking te zoeken en aan te gaan. Intern gebruikt het OM voor het geheel van deze OM-organisaties de aanduiding 'OM-Carib'. Eén van de vormen waarin de samenwerking concreet gestalte kreeg is het instellen van de dieptespecialismen. Dit gebeurde in 2015.

Binnen het OM wordt op de zes navolgende terreinen met dieptespecialismen gewerkt: Cybercriminaliteit, forensische opsporing, mensenhandel/mensensmokkel, militaire zaken, terrorisme en witwassen. De Raad heeft niet kunnen vaststellen op grond van welke criteria is gekomen tot deze selectie.

Elk specialisme is belegd bij een officier van justitie van één van de parketten binnen het OM.

Het OM verkeerde ten tijde van het instellen van de dieptespecialismen noch nadien in de positie dat steeds een portefeuille kon worden toebedeeld aan een officier van justitie met diepgaande kennis en ervaring op het betreffende terrein. Met het OM ziet de Raad dit als een *fait accompli*. De omvang van de parketten en het totale werkaanbod betekenen dat er behoefte bestaat aan generalisten die geschikt zijn om in de Caribische omgeving hun vak uit te oefenen. Aan een dieptespecialisme dient door zo'n generalist (vaak naast meer portefeuilles) vorm te worden gegeven. Waar mogelijk zijn dieptespecialismen ondergebracht bij officieren met kennis en ervaring op het betreffende terrein, maar veelal waren vooral de persoonlijke belangstelling en de bereidheid om kennis te verdiepen en vorm te geven aan een specialisme de redenen om een portefeuille bij een officier te beleggen. De Raad vindt dat de aangewezen dieptespecialist op maat opleidingsmogelijkheden moeten worden geboden.

Officieren van justitie worden bij veel van hun taken ondersteund door (onder meer) beleidsmedewerkers en parketsecretarissen. Voor wat betreft de portefeuilles van de dieptespecialisten gebeurt dit alleen op de terreinen witwassen, mensenhandel en -smokkel en cybercrime.

De Raad acht het gewenst dat ook ten aanzien van de overige dieptespecialismen wordt voorzien in vaste ondersteuning voor de portefeuillehouder. Daarmee kan meer invulling aan de portefeuille worden gegeven, wordt de kwetsbaarheid door wisselingen van de wacht gereduceerd, en kunnen de contacten tussen verschillende parketten en de daadwerkelijke samenwerking tussen parketten worden gestimuleerd.

Er bestaat geen eensluidende gedetailleerde omschrijving van hetgeen van een dieptespecialist wordt verwacht. Aan de portefeuillehouders wordt ruimte geboden om de taak naar eigen inzicht vorm te geven. Enerzijds waarderen de portefeuillehouders deze ruimte en gebruiken zij deze om bij de invulling te anticiperen op bestaande behoeftes, anderzijds wordt duidelijkheid gemist. Men handelt naar eer en geweten, maar weet niet welke verwachting de leiding heeft.

De Raad constateert dat de inzet van een dieptespecialist als officier van justitie in een concrete zaak slechts bij wijze van uitzondering plaatsvindt en dat een zaak nagenoeg altijd bij de zaaksofficier blijft. De Raad acht het daarom gerade om te komen tot een duidelijke visie (beleid) op deze vorm van samenwerking: wat wordt van de dieptespecialisten verwacht en wanneer en op welke wijze moet een dieptespecialist wel of niet worden ingezet? Ook de bekendheid met de dieptespecialismen en -specialisten binnen de parketten verdient aandacht.

De Raad ziet hier een taak voor de leiding van het OM. Duidelijk moet worden wat er concreet met de samenwerking op het terrein van de dieptespecialismen wordt beoogd, wat er nodig is om dat te bereiken, wat er van elk van de specialisten wordt verwacht en op welke wijze daarop wordt gestuurd. De Raad geeft de leiding van het OM daarbij in overweging om de portefeuillehouders (al dan niet gezamenlijk) uit te nodigen daartoe voorstellen te doen.

Dieptespecialisten kunnen hun kennis uitbreiden of onderhouden door het volgen van opleidingen. Er bestaan geen specifieke opleidingsplannen of – eisen. Het is aan de dieptespecialisten om zelf opleidingsbehoeftes aan te geven. Binnen redelijke grenzen is veel mogelijk. De dieptespecialisten hebben tot nu toe beperkt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Enkele dieptespecialisten nemen jaarlijks deel aan een door het OM in Nederland georganiseerde en gehouden conferentie op het betreffende terrein (hetzij door deze te bezoeken hetzij via videoconferencing).

Een criminaliteitsvorm als witwassen komt relatief vaak voor. Officieren hebben kennis van en ervaring met deze criminaliteit. Veelal hebben zij in hun directe werkomgeving of binnen hun eigen netwerk collega's die zij bij vragen kunnen benaderen. De behoefte aan een dieptespecialist als *'back office'* voor inhoudelijke vragen is daarom beperkt. Het ligt dan ook voor de hand dat de dieptespecialist met deze portefeuille zich vooral richt op het verkrijgen en onderhouden van een (internationaal) netwerk. Cybercriminaliteit daarentegen is voor officieren geen 'gemeen goed' waarvan zij inhoudelijk kennis hebben. De portefeuillehouder cybercrime richt zich daarom op het vergroten van bewustzijn, zowel binnen de eigen OM-gelederen als daarbuiten. Daarnaast is hij wel de vraagbaak voor vakinhoudelijke kwesties.

Na drie jaren ervaring met de dieptespecialismen acht de Raad de tijd rijp voor een heroverweging. Is op elk van de terreinen gebleken dat behoefte bestaat aan een dieptespecialisme, en worden er terreinen gemist? De Raad zou zich voor kunnen stellen dat

ook op de in artikel 33 van de Rijkswet OM genoemde internationale drugshandel, internationale wapenhandel en internationale corruptie als dieptespecialisme worden aangemerkt.

Het werken met dieptespecialismen draagt bij aan de door de leiding beoogde samenwerking tussen de parketten binnen het OM. De leiding van het OM ziet de dieptespecialismen als een vehikel om de beoogde samenwerking, die zich ook tot andere onderwerpen uitstrekt, (verder) te ontwikkelen. De Raad onderschrijft dat, maar constateert dat dat nu nog beperkt het geval is. Juist nu de samenwerking tussen de parketten nog jong is en zich verder dient te ontwikkelen, zijn aandacht en een stimulans voor de dieptespecialismen geboden.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek doet de Raad de minister van Justitie de volgende aanbevelingen:[1]

1 Stel vast wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en schep hierover duidelijkheid bij de dieptespecialisten en binnen de parketten.

2 Heroverweeg de aanwijzing van criminaliteitsvormen als dieptespecialisme. Betrek hierbij de bestaande onduidelijkheid over de status van militaire zaken.

3 Bevorder dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld.

4 Stel samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vast.

[1] Overeenkomstig artikel 30, derde lid, van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn de aanbevelingen gericht aan de minister. Voor deze aanbevelingen geldt dat de uitvoering daarvan op het terrein van het openbaar ministerie ligt.

Summary and recommendations

Summary

The Public Prosecutors' Office for Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius and Saba, and Aruba strive for cooperation and have implemented this since about three years. The awareness that each of the regional offices is small and fragile and that most of the challenges faced are similar, were the main reasons for seeking and engaging in such cooperation. Internally, the Public Prosecutors' Office uses the term 'OM-Carib' to address all the offices in the Caribbean together. One of the ways in which the cooperation was concretely shaped is in the use of specialists in specific areas (dieptespecialist). This started in 2015.

Within the Prosecutors' Office, there are specialists in the following six fields: cybercrime, forensics, human trafficking/human smuggling, military affairs, terrorism and money laundering. The Council has not been able to determine the criteria for this selection.

Each specialty is assigned to a prosecutor of one of the prosecution offices.

Since the implementation of the cooperation, the Prosecutors' Office has not been able to, each time, allocate a prosecutor with in-depth knowledge and experience in the specialty areas concerned. Both the Prosecutors' Office aswell as the Council take this for a fact. The size of the offices and the total amount of work demand a need for generalists who are suitable to work in the Caribbean environment. Thus, a speciality is to be fulfilled by a generalist with a specific interest or experience. Where possible, the specialty is assigned to prosecutors with knowledge and experience in the field concerned, but mostly the personal interest and willingness to deepen their knowledge and shape a speciality are the reasons to assign a speciality to a prosecutor. The Council considers that the concerned specialists should be provided with tailor-made training opportunities.

In many of their tasks the public prosecutors are supported by (amongst others) policy-makers and legal staff. As far as the tasks of the specialists are concerned, this support is only available in the areas of money laundering, trafficking and smuggling and cybercrime.

The Council considers it desirable that support should also be provided in respect of the other specialities. In doing so, the speciality can be developed and embedded. Consequently, the

vulnerability due to to personnel changes will be reduced,, and the effectiveness of co-operation between prosecutors and the offices can be encouraged.

There is no uniform detailed description of what is expected from a specialist. The specialists can perform their task at their own discretion. On the one hand, the specialists appreciate this space and use it when implementing it to anticipate on existing needs, on the other hand, clarity concerning this task is missed. They act with good conscience, but do not know what (standard) is expected by management.

The Council notes that the use of a specialist as a public prosecutor in a concrete case only takes place on exceptional occasions and that a case virtually always stays with the case assigned prosecutor. The Council therefore considers it advisable to establish a clear vision (policy) on this specific form of cooperation: what is expected from the specialists and when should a specialist be assigned? Also the familiarity with the different specialities and specialists within the prosecutors' offices deserves attention.

The Council sees a task here for the management. It is necessary to clarify in concrete terms what is envisaged with cooperation in the field of the mentioned specialities: what goals are to be achieved, what is expected of each of the specialists and what are the means of control? The Council gives the following remark to management into consideration: request the specialists (whether or not jointly) to make proposals regarding the subjects mentioned.

The organisation enables specialists to maintain and increase their knowledge by following trainings and courses. There are no specific training plans or requirements. It is up to the specialists to indicate their needs. Within reasonable limits, much is possible. So far, the specialists have made limited use of this possibility. Annually a few specialists take part n a conference in their field of speciality organised by the public prosecution office and held in the Netherlands (either by attending in person or via videoconferencing).

A form of crime such as money laundering is relatively common. In general, public prosecutors have knowledge of and experience with this crime. Moreover, often there are colleagues in their direct working environment or within their own network whom they can approach in case they have questions. The need for a specialist as a 'back office' for substantive questions is therefore limited. It is therefore more obvious that the specialist with this task focuses mainly on obtaining and maintaining an (international) network. Cyber crime, on the other hand, is not a 'commonplace' for public prosecutors of which they have substantiated knowledge. The specialist with regards to cybercrime therefore focuses on increasing awareness, both internally as externally. Besides that he is also the source of information for professional issues.

After three years of experience with the cooperation the Council considers it would be good timing for an evaluation. Has any of the areas indicated that there is a need for a speciality, and

are there any areas missing? The Council takes into account that the topics mentioned in article 33 of the Kingdom Act for the Prosecutors' Office, namely international drug trade, international arms trade and international corruption could also be considered as a speciality.

Working with specialities contributes to the cooperation between the prosecutors offices within OM as envisaged by management. Management sees the specialities as means to (further) develop the intended co-operation, extending to other topics. The Council endorses this, but notes that this is still limited. Just now that the cooperation between the prosecution offices is at an early stage and needs to develop, attention and an incentive for the specialities is needed.

Recommendations

In the context of its findings, the Council makes the following recommendations to the Minister of Justice, with regards to the Prosecutors' Office:

1. Determine what is intended with each of the specialties and clarify this with the specialists and the regional prosecutors' offices.

2. Evaluate the assigned forms of crime as specialities. Involve the existing ambiguity about the status of military affairs.

3. Promote that each specialist is equipped with a policy advisor or other qualified support staff.

4. Set up a training plan together with the specialists and support staff.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

In het 'Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016-2021'[2] benoemt het Openbaar Ministerie als zijn ambitie het leveren van een effectieve bijdrage aan een veilige en rechtvaardige samenleving en het bieden van stevige waarborgen voor een integere democratische rechtsstaat. De strategie van het OM om dat te realiseren is blijkens dat koersbepalend document gebaseerd op drie pijlers:

I. (door)ontwikkeling van een integrale aanpak,
II. verbetering van de verbinding en communicatie met de samenleving, en
III. (door)ontwikkeling van een professionele OM-organisatie.

De (door)ontwikkeling van een professionele OM-organisatie krijgt blijkens het document onder meer vorm doordat een aantal criminaliteitsvormen verdeeld over de parketten zijn benoemd tot dieptespecialisme.

In zijn jaarplan 2017[3] heeft de Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad) een onderzoek naar de samenwerking tussen de parketten van het Openbaar Ministerie van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba opgenomen. Omdat tijdens de oriëntatie op dit onderzoek bleek dat de parketten op (onder meer) het gebied van de dieptespecialismen samenwerken met het Openbaar Ministerie van Aruba, is ook die samenwerking in dit onderzoek betrokken. Het onderzoek richt zich op de vraag in hoeverre de parketten (kunnen) samenwerken. Daarbij gaat het zowel om keuzes voor het ontwikkelen van specialismen als om de gebruikmaking van elkaars gespecialiseerde deskundigheden.

1.2 Doel onderzoek

Door middel van dit onderzoek brengt de Raad in beeld of en in hoeverre de parketten (kunnen) samenwerken op het terrein van dieptespecialismen.

[2] http://www.openbaarministerie.org/images/Perspectief/Perspectief_Openbaar_Ministerie_2016-2021_def.pdf
[3] http://www.raadrechtshandhaving.com/wp-content/uploads/2016/03/Jaarplan-2017.pdf

De Raad benoemt de knelpunten die zich bij deze samenwerking voordoen en doet suggesties voor verbeteringen. Op die manier wil de Raad een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van de samenwerking tussen de parketten op het terrein van dieptespecialismen.

1.3 Vraagstelling

De Raad heeft voor dit onderzoek de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Wat is de stand van zaken ten aanzien van de samenwerking tussen de parketten van de Openbaar Ministeries van Curaçao, Sint Maarten, , Bonaire, Sint Eustatius en Saba op het terrein van (diepte)specialismen en in hoeverre is daarbij sprake van knelpunten?

Voor de beantwoording van deze hoofdvraag heeft de Raad de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Wat wordt door het OM verstaan onder samenwerking tussen parketten?
2. Welke criminaliteitsvormen zijn als (diepte)specialismen benoemd?
3. Hoe zijn deze specialismen belegd?
4. Over welke specialistische kennis beschikken de portefeuillehouders (officieren en ondersteuning).
5. Op welke wijze kunnen portefeuillehouders hun deskundigheid ontwikkelen, onderhouden en vergroten?
6. Op welke wijze geven de portefeuillehouders inhoud aan hun specialisme?
7. Welke resultaten zijn behaald met het beleggen van specialismen en de uitvoering daarvan?
8. Hoe is continuïteit van de samenwerking tussen de parketten op het terrein van specialismen geborgd?
9. Op welke wijze wordt sturing gegeven aan de specialistische samenwerking en in hoeverre vinden er overlegvormen plaats?

1.4 Aanpak onderzoek

De Raad beschrijft in dit rapport de stand van zaken ten aanzien van de samenwerking tussen de parketten. De Raad heeft zich eerst door middel van documentstudie en gesprekken bij het OM georiënteerd op dit thema. Op basis daarvan heeft de Raad een plan van aanpak opgesteld. De feitelijke uitvoering van het beschrijvende onderzoek vond plaats in de maanden januari en maart 2018. In die periode hebben inspecteurs van de Raad interviews afgenomen van medewerkers van betrokken organisaties.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de onderzoeksresultaten weergegeven. In elk van de negen paragrafen van dit hoofdstuk zijn de onderzoeksresultaten van één van de onderzoeksvragen opgenomen. Aan het einde van elke paragraaf is een samenvatting en een analyse van de Raad opgenomen.
In hoofdstuk 3 geeft de Raad in een totaalbeeld antwoord op de hoofdvraag van dit onderzoek. De aanbevelingen van de Raad naar aanleiding van dit vervolgonderzoek staan in hoofdstuk 4.

Het rapport bevat als bijlage een overzicht van de personen die de Raad voor dit onderzoek heeft geïnterviewd.

2 Onderzoeksresultaten

De onderzoeksresultaten zijn hierna weergeven aan de hand van de hiervoor vermelde negen deelvragen. Aan het einde van elke paragraaf is steeds een samenvatting en analyse van de Raad opgenomen.

2.1 Invulling samenwerking

Elk van de parketten is te klein om op alle gebieden zelfstandig te opereren. Zowel historisch als wettelijk zijn het zelfstandige organisaties. De omvang van elk van de parketten en de gelijksoortige omstandigheden en uitdagingen vormen een stimulans om daar waar mogelijk samen te werken. In het verleden werd hulp en bijstand als snel in Europees Nederland gezocht, en werd onvoldoende onderzocht of deze ook binnen het OM alhier kon worden gevonden. In dit kader heeft het OM het maandelijkse Hoofdofficieren Managementteam (HOvJ-MT) in het leven geroepen om samenwerking tussen de parketten (verder) van de grond te krijgen. De insteek van dat overleg is: 'hoe versterken we elkaar ?'. Het OM Aruba participeert volledig in het HOvJ-MT (al dan niet via videoconferencing) en de daadwerkelijke samenwerking. Concrete voorbeelden en resultaten van de samenwerking zijn het benoemen dieptespecialismen en de totstandkoming van uniforme richtlijnen. Een voorbeeld daarvan is de richtlijn huiselijk geweld.

De samenwerking tussen de parketten krijgt ook vorm en wordt gestimuleerd door maandelijks overleg en afstemming tussen beleidsmedewerkers (middels videoconferencing) en jaarlijkse bijeenkomsten waaraan alle officieren en beleidsmedewerkers van het OM deelnemen.

Sinds ruim drie jaar kent het OM de dieptespecialismen als één van de samenwerkingsvormen. Uitgangspunt is dat alle hoofdofficieren op de hoogte zijn van de belegde dieptespecialismen, echter blijkt dit nog niet in alle gevallen zo te zijn.

Een recent (maar ongepland) voorbeeld dat een sterke impuls op het gebied van samenwerking tussen de parketten heeft gegeven, kwam voort uit de gevolgen van de orkaan Irma. Het eiland Sint Maarten was zwaar getroffen en het parket was overmand door de impact. Vanuit de overige parketten werd terstond bijstand verleend. Zowel in de vorm van menskracht en middelen voor het OM-werk als op het persoonlijke vlak. 'Irma' heeft daarnaast de kwetsbaarheid van een parket doen blijken. De parketten hebben daarom met prioriteit gezamenlijk maatregelen voorbereid om die kwetsbaarheid te reduceren. Een belangrijk onderdeel daarvan is het digitaliseren van dossiers, waardoor na het verloren gaan van fysieke

dossiers altijd (ter plaatse en op de gedeelde server) een digitaal opgeslagen versie voorhanden zal zijn.

De Procureur-Generaal wijst op de goede samenwerking met het OM Aruba.

Dieptespecialismen zijn ook in Aruba belegd, op het terrein van die specialismen werken de parketten nauw samen. De samenwerking tussen de parketten en de daarover gemaakte afspraken worden steeds besproken met de ministers van Justitie. Dit geldt voor de samenwerking tussen alle parketten, inclusief Aruba. Een concreet voorbeeld van de goede verhoudingen met Aruba en de samenwerking met het OM Aruba is de snelle beëdiging van politiemensen, die na Irma in Sint Maarten bijstand verleenden. In het recente verleden vertegenwoordigde ook een uit Aruba afkomstige officier het OM ter zitting te Sint Maarten.

Ook de hoofdofficier van justitie van Curaçao constateert dat de laatste jaren de samenwerking met het OM Aruba is geïntensiveerd. Ook, maar niet alleen op het terrein van de (diepte)specialismen. Zoals er (diepte)specialismen bij de parketten in Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland zijn belegd, geldt dat ook voor het OM Aruba. Het (diepte)specialisme mensenhandel ging bijvoorbeeld van Sint Maarten naar Aruba. Nu het daar is belegd is de *Arubaanse* (diepte)specialist mensenhandel ook de specialist voor de parketten Curaçao, Sint Maarten en BES.

Eén van de dieptespecialisten ziet de samenwerking op het gebied van specialismen als een vehikel om te komen tot samenwerking tussen de Caribische parketten. Die samenwerking is volgens deze officier nodig en gewenst. Het bevragen van en sparren met collega's die ook binnen het OM werken, heeft voordelen ten opzichte van het bevragen van andere collega's (uit Europees Nederland), doordat de collega's van het OM alhier doorgaans beter in staat zijn om casuïstiek en (on)mogelijkheden in de lokale context te plaatsen. Deze officier wijst er op dat de samenwerking tussen de parketten nog in de kinderschoenen staat en zich dus nog verder moet ontwikkelen.

Analyse Raad

Er bestaat geen éénduidige beschrijving van of visie op hetgeen van een dieptespecialist in het kader van de samenwerking tussen de parketten wordt verwacht. De Raad meent dat vastgesteld moet worden wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en dat hierover duidelijkheid moet komen. Wel is duidelijk dat de dieptespecialist de *'backoffice'* dient te zijn voor officieren van justitie, die in een zaak oplopen tegen een vraagstuk dat valt binnen een van de dieptespecialismen. Doorgaans blijft de strafzaak in behandeling bij de officier c.q. het parket waar de zaak dient, uitzonderingen daargelaten.

De Procureur-Generaal van Curaçao, Sint Maarten, Sint Eustatius en Bonaire, zijn ambtgenoot van Aruba en de hoofdofficieren van justitie van de parketten in de landen onderkennen de wenselijkheid van onderlinge samenwerking. De Raad constateert dat er een behoefte is aan samenwerking en om die reden hebben de organisaties de afgelopen jaren toenadering tot elkaar gezocht. Concrete samenwerking wordt gezocht maar nog niet altijd gevonden op terreinen als bedrijfsvoering, ICT, opleidingen en uniforme richtlijnen. De samenwerking resulteert ook in presentaties in het Justitieel Vierpartijen Overleg (JVO). In de samenwerking wordt rekening gehouden met de autonomie van elk van de landen en worden de wettelijke kaders gerespecteerd. Aan de samenwerking werd onder meer vormgegeven door het instellen van een *'Managementteam OM's'*.

2.2. Benoeming en belegging van criminaliteitsvormen

Alle OM-medewerkers waarmee de Raad sprak, kennen terrorisme, cybercrime, witwassen, forensische opsporing en mensenhandel/mensensmokkel als de vormen van criminaliteit die als 'dieptespecialisme' zijn aangemerkt. Allen zijn van mening dat hiermee de juiste criminaliteitsvormen als dieptespecialisme zijn aangemerkt. Een hoofdofficier geeft aan dat bij het bepalen van de criminaliteitsvormen die als dieptespecialisme zijn aangewezen, ook aansluiting is gezocht bij de Rijkswet OM. In artikel 33 van die wet, dat ziet op de samenwerking in het kader van de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit, worden genoemd terrorisme, internationale drugshandel, computercriminaliteit, het internationale witwassen van geld, internationale wapenhandel, internationale mensenhandel en internationale corruptie.

Bij de meeste respondenten was bekend dat men op het gebied van militaire strafzaken een beroep kan doen op een collega met kennis en ervaring op dat terrein. Er bestond evenwel niet bij iedereen duidelijkheid over de vraag of militaire zaken de status van dieptespecialisme heeft.

Elk specialisme is belegd bij een officier van justitie. Officieren verbonden aan het parket Curaçao zijn dieptespecialist op terrein van terrorisme en forensische opsporing. Cybercrime is het dieptespecialisme van een officier uit Sint Maarten, een officier van het parket BES is de dieptespecialist witwassen. Het dieptespecialisme mensenhandel/smokkel was ten tijde van het onderzoek van de Raad belegd in Aruba. Dat specialisme gaat op korte termijn weer (terug) over naar Sint Maarten. Een officier uit Aruba is de dieptespecialist militaire zaken.

Analyse Raad

Als dieptespecialismen zijn benoemd:

- Terrorisme (belegd in Curaçao)
- Forensische opsporing (belegd in Curaçao)
- Cybercrime (belegd in Sint Maarten)
- Witwassen (belegd in Bonaire, Sint Eustatius en Saba)
- Mensenhandel en mensensmokkel (belegd bij eenOvJ in Aruba en een parketsecretaris in Sint Maarten

Elk dieptespecialisme is belegd bij een officier van justitie.

Een officier van justitie verbonden aan het parket Aruba functioneert feitelijk als dieptespecialist militaire zaken. Er bestaat onduidelijkheid over de vraag of het hier gaat om een formeel vastgesteld dieptespecialisme. De Raad acht het gewenst dat duidelijkheid wordt of militaire zaken wordt aangemerkt als een dieptespecialisme.

De Raad heeft niet kunnen vaststellen op grond van welke criteria is gekozen voor de vijf hiervoor genoemde dieptespecialismen. Het ligt voor de hand om hierbij aansluiting te zoeken bij de criminaliteitsvormen die in de Rijkswet OM in het kader van de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit zijn opgenomen. De in die wet genoemde internationale drugshandel, internationale drugshandel en internationale corruptie zijn evenwel niet als dieptespecialisme benoemd en belegd, terwijl forensische opsporing (en mogelijk militaire zaken) dat wel zijn maar niet in die wet worden genoemd. De Raad oordeelt, dat het OM dient te (her)overwegen welke criminaliteitsvormen het als dieptespecialisme aanmerkt.

2.3 Specialistische kennis

De Procureur-Generaal omschrijft de dieptespecialisten als medewerkers met de juiste achtergrond/kennis op het gebied van het specialisme en interesse voor de materie.

Er zijn geen vaste criteria opgesteld waaraan een diepte-specialist dient te voldoen. In de context van het OM heeft volgens hem het vaststellen van dergelijke criteria ook geen zin. Officieren van het OM dienen primair generalist te zijn, en worden daarnaast belast met aandachtsvelden of portefeuilles. Een dieptespecialisme is zo’n portefeuille. Voor elk specialisme geldt, dat het zaak is om binnen de totale bezetting van het OM te zoeken naar de meest geschikte officier voor dat specialisme. Kennis en ervaring op het betreffende terrein zijn dan, naast motivatie om van het specialisme iets te maken, leidend voor de verdeling van de specialismen.

Voor wat betreft werving zou de PG graag willen (kunnen) werven op diepte-specialismen, maar in de praktijk is dit niet haalbaar. Wel is erin voorzien dat er indien nodig echte specialisten kunnen worden ingehuurd bij het Landelijk Parket of het Functioneel Parket. Dat gebeurt met name wanneer in een strafzaak vergaand specialisme bij het OM vereist is.

De vraag 'wanneer heeft een specialist voldoende niveau?' is volgens de hoofdofficier van Curaçao moeilijk te beantwoorden. Op een thema als witwassen kan de lat hoog gelegd worden als het gaat om inhoudelijke kennis. Maar op een thema als terreur kan de lat niet op dezelfde hoogte liggen. Bij zo'n weinig voorkomend thema is naast basale kennis vooral van belang dat de specialist de wegen kent om in voorkomende gevallen langs korte lijnen kennis en ervaring beschikbaar te krijgen.

De hoofdofficier van justitie BES: De OvJ 's die dieptespecialist zijn, zijn geen 'portefeuillehouder' die alle zaken op het betreffende terrein zelf draaien. Door ervaring en/of interesse kan een persoon geschikt worden bevonden als dieptespecialist. De specialismen zijn onder de OvJ 's verdeeld naar de bij hen aanwezige kennis/achtergrond/ervaring, persoonlijke belangstelling en (vooral) motivatie en enthousiasme. Het OM is niet in de luxe-positie dat voor elk dieptespecialisme een keuze kan worden gemaakt uit een groot aantal kandidaten.

Een goed voorbeeld is het dieptespecialisme mensenhandel. Een officier in Sint Maarten had op dit terrein geen specialistische kennis, maar heeft deze opgedaan in een aantal door hem geleide onderzoeken in Sint Maarten. De criminaliteitsvorm 'heeft hem gegrepen'. Hij wist dan ook een goede invulling te geven aan dit dieptespecialisme. Na het vertrek van deze officier was er een officier in Aruba met veel kennis op dit terrein en die tevens gemotiveerd was om dit dieptespecialisme voor zijn rekening te nemen. Dit specialisme ging daarom van Sint Maarten naar Aruba. Deze OvJ Aruba vertrekt binnenkort, terwijl op Sint Maarten een OvJ aantreedt die op het gebied van mensenhandel en –smokkel *gepokt en gemazeld* is. Het specialisme gaat daarom van Aruba terug naar Sint Maarten.

De dieptespecialist cybercrime kwalificeert zichzelf als 'allesbehalve gepokt en gemazeld' ten tijde van het toekennen van dit specialisme. Deze officier vond dit een leuk onderwerp, en zag het als een uitdaging om deze vorm van criminaliteit 'op de kaart te krijgen'.

De dieptespecialist ervaart, dat aan de portefeuillehouder wordt overgelaten op welke wijze inhoud aan het specialisme wordt gegeven.

De dieptespecialist mensenhandel/mensensmokkel volgde als zodanig een vertrekkende collega op. Haar deskundigheid werd vooral opgebouwd tijdens het werken binnen het OM. Zij leidde onderzoeken naar deze criminaliteitsvorm, en werkte nauw samen met haar voorganger.

Haar affiniteit met het onderwerp en de wil om samen te werken en te verbinden waren de redenen om dit dieptespecialisme bij haar te beleggen.

De dieptespecialist Forensische opsporing (FO) meldt een beperkte kennis te hebben als het gaat om de techniek binnen Forensische Opsporing. Kennis van beschikbare onderzoeksmethoden en –mogelijkheden zijn, naast kennis van juridische (on-)mogelijkheden rond FO, eigenlijk onontbeerlijk. Deze dieptespecialist ziet FO als een dieptespecialisme dat zich hierdoor onderscheid van de andere specialismen. Het gaat bij dit specialisme om méér dan een verdieping van juridische kennis. De dieptespecialist heeft een inkijkstage bij het NFI in Nederland gelopen. Hij merkt op dat de ontwikkelingen op FO-gebied snel gaan en dat daardoor zijn kennis inmiddels gedateerd is.

Een officier van justitie wijst er op, dat er geen reden is om een dieptespecialist met vergaande inhoudelijke kennis te werven. Die is waarschijnlijk niet te vinden, maar bovenal is de schaal van het OM te klein. De dieptespecialismen blijven dus neventaken. Daarbij mag van de dieptespecialist wel méér dan gemiddelde kennis over het onderwerp verwacht worden, en dat deze een netwerk heeft dat hij kan aanboren bij complexe casuïstiek en vragen.

De dieptespecialist witwassen heeft op dit terrein veel kennis en ervaring opgedaan en was ‘gepokt en gemazeld’, voordat zij bij een van de Caribische parketten ging werken. Zij acht haar kennis van het onderwerp ruim voldoende om het dieptespecialisme inhoud te geven.

De dieptespecialist militaire zaken heeft affiniteit met en kennis van dit onderwerp. Nadat hij (opnieuw) vanuit Nederland werd uitgezonden, heeft hij aangeboden dit dieptespecialisme te verzorgen.

Analyse Raad

Het OM verkeert niet in de positie om gericht op de dieptespecialismen te werven. De omvang en de aard van het werk van de parketten vragen namelijk ook om een generalistische insteek. De dieptespecialismen werden onder officieren van justitie verdeeld na een ‘personeelsscan’ binnen het OM, waarbij werd gekeken naar aanwezige inhoudelijke kennis en ervaring, belangstelling en (vooral) motivatie om aan een specialisme inhoud te geven.

Incidenteel doet zich voor dat een officier in het verleden kennis en ervaring heeft opgedaan op het terrein van een dieptespecialisme. Logischerwijze wordt deze dan ook de dieptespecialist op dat terrein. Dat geldt bijvoorbeeld voor de dieptespecialisten witwassen, militaire zaken en (nadat binnen het OM kennis en ervaring was opgedaan) mensenhandel en –smokkel. Vaker werd een dieptespecialisme belegd bij een officier, wiens kennis niet of nauwelijks uitstak boven wat van een generalist mag worden verwacht. Voorbeelden daarvan zijn cybercrime en

forensische opsporing. De belangstelling en motivatie om aan het dieptespecialisme inhoud te geven waren in die gevallen leidend.

In twee dieptespecialismen (witwassen en cybercrime) doet zich voor, dat de portefeuille houdende officier wordt ondersteund door een beleidsmedewerker of een parketsecretaris. Ook voor deze twee functionarissen geldt dat hun belangstelling en motivatie leidden tot die samenwerking.

Dat binnen de context van het OM in het Caribische deel van Nederland niet steeds een officier beschikbaar is die over zeer diepgaande inhoudelijke kennis van een criminaliteitsvorm beschikt, ziet de Raad als een gegeven. Daarmee is onontkoombaar dat specialismen worden belegd bij officieren die ten tijde van de aanwijzing als specialist dergelijke kennis niet bezitten (zie in dit verband ook de analyse bij paragraaf 2.4).

2.4 Ontwikkelen, onderhouden en vergroten van deskundigheid

De Procureur-Generaal wijst er op, dat het primair aan de dieptespecialist zelf is om deskundigheid te ontwikkelen, te onderhouden en te vergroten. De OM-organisatie faciliteert, zodat –binnen redelijke grenzen- congressen kunnen worden bijgewoond en opleidingen kunnen worden gevolgd.

Voorts organiseren het Landelijk Parket en het Functioneel Parket in Nederland elk één keer per jaar een tweedaagse conferentie waarin een specialist van die parketten vertelt over zijn specialisme. Kort geleden is besloten dat OM via een videoverbinding die conferenties kan volgen. Ook zullen 3 medewerkers van het OM fysiek deelnemen aan deze conferenties en de relevante informatie die is opgedaan terugkoppelen aan de collega’s.

De hoofdofficier van justitie van Curaçao verklaart, dat een (diepte)specialist in de gelegenheid wordt gesteld om zijn of haar kennis op het thema te vergroten. Zo liep de (diepte)specialist terreur een stage in Nederland. Dat geldt ook voor de (diepte)specialist forensische opsporing. De coördinator opleidingen van het parket PG heeft hierin een belangrijke rol.

De hoofdofficier van justitie BES: Voor de dieptespecialisten geldt geen opleidingsplan. De dieptespecialist wordt eerst aangewezen en vervolgens wordt per geval door de opleidingscoördinator samen met de dieptespecialist bezien, welke opleidingswensen en -mogelijkheden er zijn. Hiernaast nemen de OvJ ‘s ook deel aan symposia. Eventuele opleidingen komen ten laste van het opleidingsbudget van het OM. Tot nu toe wringt dat niet, het beperkte aanbod van geschikte opleidingen is eerder een probleem dan de middelen daarvoor.

Analyse Raad

Het OM kent een opleidingsbudget. Portefeuille houdende officieren kunnen wensen kenbaar maken. Dat gebeurt in beperkte mate. De dieptespecialist forensische opsporing verdiepte zijn kennis door stage te lopen bij het NFI in Nederland. De dieptespecialisten worden in de gelegenheid gesteld (internationale) bijeenkomsten en conferenties bij te wonen. Hiervan maakte de dieptespecialist cybercrime gebruik. Dieptespecialisten nemen deel aan conferenties die door het OM in Europees Nederland worden georganiseerd of volgen deze via videoconferencing.

De Raad oordeelt, dat van de dieptespecialisten met een beperkte vakinhoudelijke kennis verwacht mag worden dat zij hun kennis verdiepen, en dat van de leiding van het OM mag worden verwacht dat dit wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. De Raad constateert, dat niet alle dieptespecialisten hun kennis hebben vergroot. De organisatie biedt mogelijkheden, maar de verantwoordelijkheid berust primair bij de dieptespecialist. De Raad acht het raadzaam om met elk van de dieptespecialisten te bezien welke uitbreiding van kennis gewenst is, en dat per specialist 'tailor made' opleidingsafspraken worden gemaakt.

2.5 Invulling specialisme

De OvJ 's die dieptespecialist zijn, zijn geen 'portefeuillehouder' die alle zaken op het betreffende terrein zelf draaien. De verantwoordelijkheid voor de onderliggende zaak, en ook de OM-bezetting in die zaak, is en blijft bij het desbetreffende parket. De dieptespecialist is dus geen 'vliegende keeper', al is denkbaar dat hij of zij in complexe zaken als tweede officier het betreffende parket ondersteunt in een zaak. Alleen als het nodig is wordt een OvJ met specialisatie ingevlogen.

De Procureur-Generaal geeft aan, dat het de bedoeling is dat de diepte-specialist een vraagbaak is voor de andere collega's binnen het Caribisch OM. Hij dient de laatste ontwikkelingen ten aanzien van zijn/haar specialisme bij te houden en relevante informatie daaromtrent uit te zetten binnen de organisatie. De dieptespecialist dient over een netwerk te beschikken dat kan worden ingeschakeld bij vragen waarvoor de kennis van de specialist ontoereikend is.

Tijdens de grote parketvergaderingen (tweemaal per jaar) vindt altijd informatie uitwisseling plaats, waarbij de ruimte bestaat dat de dieptespecialist een presentatie over zijn onderwerp geeft.

De Procureur-Generaal ziet het niet als een probleem wanneer OvJ 's gebruik maken van iemand in hun netwerk voor meer informatie over een bepaald onderwerp in plaats van meteen de diepte-specialist te benaderen.

De hoofdofficier van justitie van Curaçao schetst, dat er geen eenduidige beschrijving is van hetgeen van een dieptespecialist wordt verwacht. De portefeuillehouder is een professional, en heeft de ruimte om binnen grenzen zelf vorm en inhoud aan de portefeuille te geven. De verschillende portefeuilles vragen ook om uiteenlopende invullingen. Het is logisch en wenselijk dat de portefeuillehouder van een criminaliteitsvorm die zich relatief veel voordoet (bijvoorbeeld witwassen) aan die portefeuille een ander invulling geeft dan een collega die een zeldzaam voorkomende criminaliteitsvorm in portefeuille heeft (bijvoorbeeld cybercrime). Voor alle (diepte)specialismen geldt in de visie van deze hoofdofficier wel, dat de specialist geacht wordt een benaderbare vraagbaak te zijn, ontwikkelingen (en jurisprudentie) te volgen en de kennis van de collega's op hoofdlijnen up to date te houden. Bijvoorbeeld door het uitbrengen van een nieuwsbrief of een presentatie in de 'grote' parketvergadering. Van de (diepte)specialisten wordt niet verwacht, dat ze inhoudelijk tot in finesses op de hoogte zijn van de materie. Zij dienen wel over een zodanig netwerk te beschikken, dat zij kunnen bevorderen dat die kennis wel beschikbaar komt.

Voorbeeld: In een zaak is er een onderzoeksbelang om een complex forensisch onderzoek te laten uitvoeren. Dat brengt hoge kosten met zich mee en zou daarom een fors gat slaan in het (toch al ontoereikende) budget voor forensisch onderzoek. Er dient zicht te bestaan op de kans dat zo'n onderzoek tot resultaten kan leiden, en dit dient afgewogen te worden tegen de kosten en het belang van de zaak. In die casus heeft de (diepte)specialist een belangrijke adviserende rol. Deze casus speelt binnen het parket waaraan ook de (diepte)specialist is verbonden. Maar ook als zo'n casus elders zou spelen, zou de (diepte)specialist die rol moeten hebben.

Deze hoofdofficier signaleert dat er ook daadwerkelijk verschillen bestaan in de invulling van de dieptespecialismen. Niet alleen omdat elk specialisme een invulling 'op maat' vraagt, maar ook door in de persoon en de instelling van de portefeuillehouder gelegen factoren. Zo was de voormalige (diepte)specialist mensenhandel zeer betrokken en actief. Dat droeg onder meer bij aan brede aanpak van het fenomeen, tot trainingen van opsporingsambtenaren en plannen van aanpak in de verschillende landen. Deze (diepte)specialist trof in een beleidsmedewerker van het OM Aruba een waardevolle 'medestrijder' op dit thema. Ook de (diepte)specialist

cybercrime is bijzonder actief op dat thema, en loopt op dat thema voor de troepen aan. Voor andere (diepte)specialismen geldt, dat de betrokken specialist vooral een ‘primus inter pares’ binnen het OM is. Dat geldt bijvoorbeeld voor de (diepte)specialismen witwassen en forensische opsporing.

De hoofdofficier BES ziet de dieptespecialist als de collega die voor alle parketten benaderbaar is als vraagbaak en adviseur (passief), maar ook actief actie onderneemt door bijvoorbeeld cursussen mee te organiseren. Twee keer per jaar worden grote parketvergaderingen gehouden op Curaçao (1x voor OvJ ‘s en parketsecretarissen en 1x voor alle personeel) waarin onder meer kennisoverdracht door de dieptespecialist(en) op het programma staat. De dieptespecialisten worden in de gelegenheid gesteld om op die parketvergadering een presentatie te houden.

Voorts ziet de HOvJ verschillen in de wijze waarop de dieptespecialismen worden ingevuld, en acht dit verklaarbaar. De wijze waarop een dieptespecialisme wordt ingevuld is volgens hem sterk afhankelijk van de behoefte. Op terreinen als cybercrime en terreur is bij de parketten weinig kennis aanwezig en komen deze criminaliteitsvormen weinig voor. Dan zal in zo’n zaak al snel een beroep worden gedaan op de dieptespecialist.

Dat ligt anders bij bijvoorbeeld de bij het OM BES belegde portefeuille witwassen. Parketten zijn bekend met de vorm van criminaliteit en hebben daarover zelf (basis)kennis in huis. De behoefte aan inhoudelijke ondersteuning is daarom veel minder groot dan bij een ‘exotische’ criminaliteitsvorm. De dieptespecialist witwassen richt zich daarom vooral op informatievoorziening en bewustwording binnen OM. Onder meer door het uitbrengen van een nieuwsbrief waarin nieuwe ontwikkelingen en jurisprudentie zijn opgenomen.

Deze hoofdofficier ziet als bijkomend voordeel van het werken met dieptespecialismen, dat daardoor voor de buitenwacht een centraal aanspreekpunt ontstaat. Het gaat dan vooral om buitenlandse instanties. De specialistische officier witwassen maakt deel uit van het Carin-netwerk (Camden Assets Recovery Interagency Network) waarin informatie op informele basis (whatsapp) wordt uitgewisseld en vragen worden gesteld. Alle Caribische eilanden en Canada zijn in dit netwerksysteem vertegenwoordigd. Binnen dat netwerk is het vanzelfsprekend dat vragen gericht aan een onderdeel binnen het OM belanden bij de specialistische officier. Deze kan verdere juiste adressering en afhandeling bevorderen.

De portefeuillehouder cybercrime ervaart, dat aan de portefeuillehouder wordt overgelaten op welke wijze inhoud aan het specialisme wordt gegeven. Hij werkt nauw samen met een parketsecretaris die de interesse voor cybercrime deelt. Zij hebben een netwerk opgebouwd (zowel op SXM, Nederlands-Caribisch gebied en daarbuiten zoals VN, Interpol en specialisten in

Nederland). Wanneer hen vragen bereiken wordt dat netwerk ingeschakeld als de ‘eigen’ kennis ontoereikend is. Het komt sporadisch voor dat de dieptespecialist door collega’s wordt bevraagd op het terrein van de cybercrime. Vragen liggen eerder op het terrein van digitaal opsporen. Ook die vragen worden zoveel mogelijk beantwoord.

De dieptespecialist en de parketsecretaris cybercrime brengen geregeld (ongeveer eens per twee maanden) een nieuwsbrief uit waarin onder meer artikelen en jurisprudentie m.b.t. cybercrime zijn opgenomen. De nieuwsbrief wordt OM breed verspreid en wordt ook naar ketenpartners verzonden. Doel is om zowel informatie te verschaffen over het onderwerp als bekendheid te creëren over het bestaan en de dreigingen van cybercrime, en het bestaan van de diepte specialist en de parketsecretaris. Ook worden er presentaties over cybercrime verzorgd op de grote parketvergaderingen, en liet de portefeuillehouder zich in maart 2017 over dit onderwerp interviewen door een dagblad.

In de Cariben heeft cybercrime geen prioriteit. Op de eilanden hebben klassieke delicten de overhand en men heeft daar zijn handen aan vol. Cybercrimeaanvallen doen zich niet of nauwelijks voor, en geen cybercrimezaak heeft in de Cariben geleid tot opsporing en vervolging. Een cybercrimeaanval op de overheid van Sint Maarten leidde pas na geruime tijd en herhaald aandringen door het OM tot een aangifte. De officier en de parketsecretaris zien het dan ook als hun taak om meer awareness te creëren t.a.v. cybercrime en zo het onderwerp meer onder de aandacht te brengen. Immers ook al ziet men dit soort delicten niet, dit betekent niet dat zij er niet zijn. Daar komt nog bij dat op Sint Maarten de kritieke infrastructuren kwetsbaar zijn, er is maar één haven, één luchthaven en één elektriciteitsbedrijf. Ook bij deze bedrijven hebben de officier en parketsecretaris getracht meer awareness te creëren door bezoeken af te leggen en contacten te leggen.

Op 11 april 2018 werd op Curaçao de tweede cybercrime conferentie georganiseerd (de eerste was in 2016 op Aruba). De dieptespecialist cybercrime is –met onder meer het RST- betrokken bij de opzet daarvan. Doelgroep zijn de opsporingsdiensten, de overheid en het bedrijfsleven. Het is met name van belang om in de zogenaamde ‘koude fase’ (nog geen sprake van cybercrime) de contacten te leggen ter voorbereiding voor als cybercrime zich voordoet, ook wel de ‘warme fase’ genoemd. Beide congressen werden goed bezocht, zowel door de ‘eigen’ als buitenlandse diensten als door het bedrijfsleven. Naast ‘diepgaande’ informatie over cybercrime was er bij de eerste conferentie vooral gelegenheid om ‘awareness’ te creëren en om contacten te leggen. Door het congres ontstonden netwerken waarop teruggevallen kan worden.

De specialist cybercrime vindt het logisch dat de dieptespecialismen binnen het OM verschillend worden ingevuld. Cybercrime is een relatief nieuwe en weinig voorkomende vorm van criminaliteit. Officieren hebben weinig kennis op dat terrein. Zowel het een als het ander

ligt geheel anders op terreinen als witwassen en mensenhandel. Die delicten komen vaak voor, en van elke officier mag meer dan basale kennis daarvan verwacht worden. Daarom is het logisch en goed, dat de specialismen verschillend worden ingevuld.

De dieptespecialist mensenhandel/mensensmokkel behartigt deze portefeuille in nauwe samenwerking met een parketsecretaris, die op een parket elders werkzaam is. Deze officier (en haar voorganger) kregen van het OM alle ruimte om het specialisme in te richten, met ruimte voor persoonlijke inbreng en visie.

De dieptespecialist mensenhandel/mensensmokkel werkt intensief samen met de coördinator MH/MS van Aruba. Deze coördinator heeft op haar beurt goede contacten met de evenknieën in de andere landen. Die samenwerking leidde onder meer tot een in oktober gehouden 'dag tegen mensenhandel' op Aruba. Hoofddoel van die dag was het bevorderen van 'awareness' bij alle personen en instanties die met mensenhandel in aanraking kunnen komen. De dieptespecialist beschikt over een uitgebreid netwerk, onder meer in Europees Nederland. Via (groeps)mail en videoconferencing worden de contacten binnen dat netwerk onderhouden. Onderwerpen als lopende onderzoeken en bevindingen daarin, jurisprudentie en 'awareness programma's' worden dan uitgewisseld. Het onderwerp mensenhandel/mensensmokkel is door de ministers van justitie (en veiligheid) in het JVO geprioriteerd. Daardoor staat in elk van de landen het onderwerp prominent op de agenda. Elk land heeft een plan van aanpak mensenhandel. De opvang van slachtoffers is een van de onderwerpen waarop wordt geïnvesteerd. De landen bezien gezamenlijk de mogelijkheden om slachtoffers op te vangen, waarbij de optie om dat gemeenschappelijk te organiseren wordt onderzocht.

De dieptespecialist FO kreeg van de leiding alle ruimte om het specialisme naar eigen inzicht in te richten. Keerzijde van die geboden vrijheid is, dat hem niet duidelijk is wat de leiding verwacht. Hij ziet zichzelf idealiter als *'sparringpartner'* voor collega's die op het gebied van Forensische Opsporing tegen een probleem aanlopen. Waarbij de dieptespecialist niet alleen collegiale bijstand kan verlenen, maar daarnaast toegang heeft en kan bieden tot een netwerk waarin wel dieper gaande deskundigheid aanwezig is. Hij heeft de juiste contacten, met name bij het NFI in Nederland. Overigens constateert hij dat officieren ook zelf 'eigen' netwerken aanboren en zonder tussenkomst van de dieptespecialist het NFI benaderen. De dieptespecialist FO heeft zicht op de zaken waarin het NFI een rol heeft, omdat deze instantie hem per mail over alle zaken informeert. Dat geldt evenwel alleen voor zijn 'eigen' parket, contacten tussen de overige parketten en het NFI neemt hij niet waar.

De dieptespecialist militaire zaken meldt, dat het aantal zaken op dit gebied in alle landen in het Caribisch gebied betrekkelijk gering is. Maar omdat de strafrechtelijke en strafvorderlijke procedures verschillen met hetgeen het lokale OM gewend is, is het goed dat kan worden

teruggevallen op een specialist met inhoudelijke ervaring en deskundigheid. Door onder meer het verspreiden van documentatie bevordert hij zijn bekendheid bij collega's. Er is regelmatig (mail)contact met officieren die militaire zaken behandelen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de te hanteren strafmaten. Deze strafmaten (gebaseerd op de Europees-Nederlandse regels en praktijken) verschillen van de lokale strafmaten. Daarnaast heeft hij het voornemen om een bijeenkomst te beleggen met de lokale officieren die militaire zaken behandelen. Daarbij zullen dan de KMar en een jurist van het ministerie van Defensie aansluiten.

De dieptespecialist witwassen was ten tijde van het onderzoek van de Raad nog maar betrekkelijk kort werkzaam binnen het OM. Daardoor kon zij de portefeuille nog niet volledig invullen. Het voornemen is om, net zoals haar voorganger deed, periodiek nieuwsbrieven over het onderwerp uit te brengen en ter kennis van de officieren en parketmedewerkers te brengen. Deze dieptespecialist maakt deel uit van het Asset recovery interagency netwerk Carib. Dat wisselt op informele basis veel informatie uit, en stelt over en weer vragen. De 53 deelnemers aan een whatsappgroep informeren en bevragen elkaar zeer frequent. Dat 'werkt als een tierelier' aldus deze dieptespecialist. Vragen en informatie komen op de juiste plaats terecht omdat iedereen verschillende contacten heeft en er dus korte lijnen zijn. Voorbeeld: een buitenlandse instantie vraagt via de app om informatie uit Sint Maarten. De dieptespecialist geleid die vraag door naar het OM Sint Maarten, dat voor de informatie en verdere afhandeling zorgt.
De dieptespecialist witwassen is het afgelopen halfjaar nauwelijks bevraagd door andere parketten. Zij wijst er op, dat van elke officier meer dan basiskennis op dit terrein mag worden verwacht, en dat veel collega's ook ervaren zijn op dit terrein. Daar komt bij dat binnen het OM een aantal officieren met zeer vergaande kennis werkzaam is. Het is logisch dat officieren met vragen op dit terrein bij die collega's terechtkomen. Dat geldt temeer wanneer zo'n collega aan hetzelfde parket verbonden is, terwijl de dieptespecialist dat niet is.

Analyse Raad

De invulling van de dieptespecialismen kenmerkt zich door een grote verscheidenheid. De dieptespecialisten wordt ruimte geboden om de portefeuille naar eigen inzicht in te richten. Een specialisme op het terrein van een criminaliteitsvorm die zich vaak voordoet vraagt om een andere invulling dan een specialisme op een relatief onbekend terrein. Het witwassen is een voorbeeld van een criminaliteitsvorm die zich veel voordoet. Officieren van justitie hebben kennis van en ervaring op dat terrein. En zij beschikken vaak over een eigen netwerk waarop zij bij vragen een beroep kunnen doen. De portefeuillehouder witwassen richt zich daarom vooral op het verkrijgen en onderhouden van een internationaal netwerk. Cybercrime is daarentegen een weinig voorkomende vorm van criminaliteit waarvan en waarmee officieren van justitie weinig kennis en ervaring hebben. De dieptespecialist cybercrime richt zich daarom niet alleen

op het verkrijgen en onderhouden van een netwerk, maar ook op ‘awareness’ binnen en buiten het OM en op het functioneren als vraagbaak voor collega’s.

Van alle dieptespecialisten wordt door de leiding verwacht dat zij zich binnen de OM-organisaties profileren, opdat ze door de collega’s die op de verschillende parketten werken ‘gekend worden als portefeuillehouder’. Nieuwsbrieven en presentaties op de ‘grote parketvergadering’ kunnen daar aan bijdragen. Niet elke portefeuillehouder maakt gebruik van deze mogelijkheden.

De dieptespecialisten waarderen enerzijds de ruimte die hen wordt geboden om het specialisme naar eigen inzicht in te richten. Anderzijds ervaren enkelen van hen onduidelijkheid over de verwachtingen en beoordeling van de invulling die zij geven. ‘Ik weet niet wat de leiding verwacht, en wat de leiding vindt van de manier waarop ik het doe’, aldus een van de dieptespecialisten.

De Raad oordeelt, dat het wenselijk en logisch is dat portefeuilles op uiteenlopende wijzen worden ingevuld. De wijze waarop een portefeuille meerwaarde kan betekenen voor het OM dient daartoe leidend te zijn. Aandacht verdient nog wel de zichtbaarheid en kenbaarheid van de specialismen en de specialisten. De organisatie biedt de portefeuillehouders de mogelijkheid zich te profileren, maar van die mogelijkheid wordt niet door elke dieptespecialist gebruik gemaakt. Kennis van het bestaan van de dieptespecialismen en de specialisten binnen de organisatie is beperkt. Dit verdient aandacht. De Raad acht het zorgelijk dat een aantal dieptespecialisten aangeeft niet weten, wat van hen wordt verwacht. Het is aan de leiding van de organisatie om hierin duidelijkheid te brengen.

2.6 Borging specialisme

De hoofdofficier van justitie BES onderkent dat elke (nieuwe) taak druk zet op bestaande taken. Zo ook de dieptespecialismen. ‘Te druk met andere taken’ kan en mag in zijn visie geen reden zijn om onvoldoende invulling aan een specialisme te geven. Het is aan de parketleiding om ruimte te bieden, eventueel door het weghalen van andere taken. Zijn indruk is overigens dat zich op dit gebied weinig of geen problemen voordoen. De specialismen zijn steeds belegd bij officieren die sterk bij het onderwerp betrokken zijn, en daardoor voldoende prioriteit weten te geven aan dat specialisme.

De dieptespecialist cybercrime somt zes onderwerpen op, die naast cybercrime en de meer algemene werkzaamheden van een officier van justitie in het Caribisch gebied tot zijn taken behoren. Dat beperkt de mogelijkheid om aan het dieptespecialisme invulling te geven.

Schaarste aan tijd dwingt tot keuzes en een goed timemanagement. Daardoor lukt het om inhoud aan het dieptespecialisme te geven.

De dieptespecialist witwassen nam medio augustus 2017 deze taak over van een aan hetzelfde parket verbonden officier. Deze vertrok kort nadien, van een inhoudelijke overdracht van de portefeuille was niet of nauwelijks sprake.

Een officier schetst dat hij, wanneer zich een vraag op het terrein van een van de dieptespecialismen voordoet, eerst zelf een antwoord zoekt. Voor zover de eigen kennis ontoereikend is, benadert hij zijn directe collega's. Bij complexe vragen ligt de weg naar de dieptespecialist open. Maar officieren hebben vaak ook een 'eigen' netwerk en contacten. De neiging bestaat dan om die aan te boren. Het uitgangspunt zou moeten zijn dat een antwoord moet worden gezocht binnen het OM. Maar wie beschikt over een contact daarbuiten dat naar verwachting een complexe vraag kan beantwoorden, zal al snel geneigd zijn dat contact te benaderen.

Een portefeuille houdende officier maakt beperkt gebruik van de mogelijkheid om een dieptespecialist binnen OM te bevragen. Deze officier bevroeg de afgelopen jaren éénmaal de dieptespecialist forensische opsporing. Deze officier zoekt bij vragen eerst een antwoord binnen het eigen netwerk, ook als dat betekent het benaderen van collega's in Europees Nederland.

Analyse Raad

Parketten dienen een beroep te kunnen doen op een dieptespecialist, wanneer zich (complexe) vakinhoudelijke vragen voordoen. De dieptespecialist dient voor zover mogelijk zelf vakinhoudelijke kennis te bezitten, maar dient bovenal over contacten te beschikken die over vergaande kennis beschikken. De dieptespecialisten worden zeer beperkt bevraagd door collega's van het eigen of van andere parketten. Die bevragingen worden niet ervaren als een grote belasting of als een knelpunt. De meeste bevragingen vinden plaats bij collega's binnen het eigen parket of binnen het eigen netwerk.

Wel geeft een aantal dieptespecialisten aan, dat zij deze taak naast vele anderen moeten uitvoeren. Dat beperkt de mogelijkheid om zelf diepgaande kennis te verwerven en bij te houden en aan de portefeuille inhoud te geven in de vorm van bijvoorbeeld nieuwsbrieven en presentaties. Een aantal dieptespecialisten geeft aan dit niet als een probleem te ervaren, een juist *timemanagement* is voor een officier van justitie binnen het OM een must.

De Raad constateert, dat het aantal keren dat vakinhoudelijke vragen aan een dieptespecialist worden voorgelegd, zeer beperkt is. Officieren bewandelen veelal andere paden om aan informatie te komen. De portefeuillehouders noch overige officieren ervaren dit als een

onwenselijke situatie of als een probleem. Hiervoor (onder 2.6) wijst de Raad er op, dat duidelijk zou moeten worden wat van de verschillende dieptespecialisten wordt verwacht. De Raad kan zich voorstellen dat ten aanzien van een aantal specialismen de portefeuillehouder eerder de 'spin in het web' met het goede netwerk, dan de inhoudelijk vergaand deskundige zou moeten zijn.

2.7 Behaalde resultaten

Leidinggevenden van het OM wijzen er op dat de samenwerking tussen de parketten op vele terreinen wordt gezocht en nog volop in ontwikkeling is. Het werken met dieptespecialismen is één van de samenwerkingsvormen. Beoogd wordt om de parketten dichter bijeen te brengen. Het werken met dieptespecialismen kan daaraan bijdragen.

De Procureur-Generaal wijst op het belang van de (door)ontwikkeling van opsporingsdiensten op de terreinen die het OM als dieptespecialisme heeft benoemd. Als voorbeeld noemt hij cybercrime; opsporingsinstanties in de Cariben hebben niet de kwaliteit en de capaciteit om naar die vorm van criminaliteit onderzoek te doen.

De procureur-generaal van Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba wijst er op dat het onderwerp dieptespecialismen nog betrekkelijk jong is. Deze werkwijze dient zich volgens hem nog verder te ontwikkelen, zowel als het gaat om de invulling door de portefeuillehouders als om het beroep dat door collega's op de dieptespecialisten wordt gedaan.

De hoofdofficier BES: Het is moeilijk om exact aan te geven hoe vaak vanuit OM BES een beroep is gedaan op de dieptespecialisten elders, en hoe vaak de dieptespecialist witwassen door een van de andere parketten is benaderd. Naar schatting zal het in 2017 bij een beperkt aantal keren zijn gebleven. In ieder geval kwam het (elk een keer) voor op de terreinen cybercrime, terreur en mensenhandel. Daarbij moet wel worden bedacht dat de BES voor wat betreft de opsporing nog 'in opbouw' is. En dat daarbij zelfs andere bouw (eerst de basis van het korps op orde) voorgaat. Er wordt bijvoorbeeld nu pas geworven op financiële expertise binnen het korps. De opsporing binnen de BES is daarmee nog niet op het niveau waardoor zaken als (complex) witwassen, cybercrime of terrorisme in beeld komen. Illustrerend: De Arbeidsinspectie stuit op een relatief complexe fraudezaak. Na inbeslagname weet het korps niet hoe verder onderzoek moet worden ingesteld. Uiteindelijk komt er bijstand uit Nederland (inspectie Sozawe) om samen met het korps het onderzoek (en twee andere onderzoeken) op te pakken en daarmee kennis uit te leren.

Ook de portefeuillehouder cybercrime wijst op de afhankelijkheid van de capaciteit en kennis bij opsporingsinstanties. Die is binnen de politiekorpsen niet, en bij het RST beperkt aanwezig. Wanneer zich een cybercrimezaak voordoet zal daarom al snel een beroep moeten worden gedaan op bijstand uit een ander land of inhuur van deskundigheid. Hij constateert dat niet alleen opsporingsinstanties de risico's van cybercrime onderkennen en daar op voorbereid zijn, maar dat dit ook geldt voor de overheden en voor het bedrijfsleven.

De portefeuillehouder mensenhandel/mensensmokkel wijst er op, dat de politiekorpsen van Aruba en Sint Maarten recherchecapaciteit hebben gerealiseerd voor onderzoeken naar deze vorm van criminaliteit. Dat is op Curaçao nog niet het geval.

De dieptespecialist FO schat het aantal malen dat hij in de afgelopen twee jaren door collega's is bevraagd op drie tot vier. Met het OM Aruba heeft hij de afgelopen twee jaren geen contact gehad over zijn dieptespecialisme.

Analyse Raad

Leidinggevenden wijzen er op, dat de dieptespecialismen één van de vormen is waarin de parketten binnen het OM de samenwerking vorm geven. Die samenwerking strekt zich tot meer onderdelen uit. Het feit dat er door de dieptespecialismen intercollegiale contacten ontstaan draagt bij aan het slechten van scheidingen die van oudsher tussen de verschillende parketten bestonden en vormt daardoor een belangrijk vehikel om de bredere samenwerking gestalte te geven.

Dieptespecialisten worden tot nu toe door officieren van justitie sporadisch benaderd met vakinhoudelijke vragen. Van concrete resultaten van die bevragingen is in dit onderzoek niet gebleken.

Een aantal dieptespecialisten heeft '*awareness*' en kennis op het terrein van hun specialisme bevorderd. Nieuwsbrieven, presentaties en conferenties waren de middelen daarvoor. Met name op de terreinen cybercrime en witwassen deed zich dit voor. De portefeuillehouder cybercrime betrok daarbij ook de relevante omgeving door kwetsbare organisaties te benaderen en deze uit te nodigen voor conferenties.

Zowel leidinggevenden als dieptespecialisten wijzen op de afhankelijkheid van opsporingscapaciteit, zowel kwalitatief als kwantitatief. Resultaten die op de terreinen van de dieptespecialismen kunnen worden bereikt, zijn daarvan in sterke mate afhankelijk. Op nagenoeg alle terreinen die door de dieptespecialismen worden bestreken ontbreekt het aan voldoende opsporingscapaciteit. Als voorbeeld wordt cybercrime genoemd: Het OM heeft inmiddels de nodige kennis op dit terrein, maar wanneer zich cybercrime voordoet is er geen opsporingsinstantie in staat om daar onderzoek naar uit te voeren.

De vraag welke resultaten zijn behaald met het beleggen van de dieptespecialismen en de uitvoering daarvan is op basis van de bevindingen van dit onderzoek niet te beantwoorden met 'harde' data of voorbeelden. Het aantal malen dat een dieptespecialist door collega's met vakinhoudelijke vragen wordt benaderd, is erg klein. De Raad neemt wel aan dat de 'awareness' binnen en buiten de OM-organisatie is toegenomen ten aanzien van de criminaliteitsvormen waarin de dieptespecialist heeft geïnvesteerd op het bevorderen daarvan. Cybercrime is daarvan het meest aansprekende voorbeeld. De samenwerking in de vorm van de dieptespecialismen kan bijdragen aan de doorontwikkeling van bredere samenwerking tussen de parketten. Om dat te bereiken is naar het oordeel van de Raad wel een impuls nodig. Meer dan nu het geval is, moet duidelijk worden wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd, en wat van elk van de dieptespecialisten wordt verwacht. Voor een aantal dieptespecialismen geldt, dat de kwaliteit en de capaciteit van opsporingsinstanties nog beperkt is. De Raad acht het terecht dat het OM ook op die terreinen gekozen heeft voor dieptespecialismen. Dat draagt bij aan het besef dat binnen de opsporingsinstanties lacunes zijn. En dat besef is een voorwaarde voor de doorontwikkeling van die instanties.

2.8 Borging continuïteit van de samenwerking

De voormalige PG meldt dat is voorzien in overdracht van specialismen. Bij het vertrek van een portefeuillehouder wordt tijdig een opvolger benoemd en wordt ruimte voor overdracht gegeven. Als voorbeeld noemt hij de overdracht van het dieptespecialisme mensenhandel/smokkel van Sint Maarten naar Aruba.

De Procureur-Generaal onderkent dat de frequente wisselingen van officieren de continuïteit van de dieptespecialismen beïnvloedt. Door het vertrek en de komst van officieren zijn die wisselingen onontkoombaar. Ten tijde van het onderzoek van de Raad werd de mogelijkheid van koppelen van een parketsecretaris of een beleidsmedewerker aan een OvJ-dieptespecialist onderzocht. Daarbij wordt ook gedacht aan de interinsulaire variant, waarin OvJ en de aan hem gekoppelde ondersteuner niet bij hetzelfde parket werkzaam zijn.

De Hoofdofficier van Justitie van Curaçao stelt, dat bij een aanstaand vertrek van een dieptespecialist idealiter al bij de werving van een opvolger al wordt geanticipeerd op dat vertrek en daarmee het openvallen van de portefeuille. Het OM bevindt zich niet in de positie dat specifiek op een dieptespecialisme kan worden geworven.

De dieptespecialist mensenhandel/mensensmokkel verlaat binnenkort het OM. Haar opvolger is bekend en werkzaam op een ander parket. Zij werkt nauw samen met deze opvolger, opdat de overdracht van de portefeuille soepel zal verlopen.

De dieptespecialist FO nam dit specialisme ongeveer twee jaar geleden over. Zijn voorganger was ‘bevlogen’ en had zich vergaand in de materie verdiept. De huidige dieptespecialist had geen uitgesproken belangstelling voor deze materie. Zijn voorganger droeg het specialisme over. Die overdracht bestond er vooral in, dat werd gewezen op de wenselijkheid van het verdiepen van kennis op dit terrein. Daarbij werd gesuggereerd een stage te lopen bij het NFI in Nederland.

Analyse Raad

Binnen het OM zijn personeelswisselingen een gegeven. Een belangrijk deel van de officieren van justitie is tijdelijk aan de parketten verbonden. Het streven is om voorafgaand aan het vertrek van een officier die dieptespecialist is, tijdig een opvolger aan te wijzen en ruimte te bieden voor de overdracht van het specialisme. In de beperkte tijd dat binnen het OM met de dieptespecialismen werd gewerkt, deed zich dit twee keer voor. Zowel de huidige dieptespecialist witwassen als de dieptespecialist forensische opsporing geven aan dat van een uitgebreide overdracht geen sprake was.

De dieptespecialisten cybercrime en witwassen worden ondersteund door een beleidsmedewerker of een parketsecretaris. Dit kan bijdragen aan het verminderen van het gevaar van ‘snijverlies’ bij het overdragen van een portefeuille. De overige dieptespecialisten beschikken niet over ondersteuning. Ten tijde van het onderzoek door de Raad werd de mogelijkheid van het koppelen van een ondersteunende medewerker aan de portefeuillehouders onderzocht.

De Raad waardeert het streven om bij het vertrek van een dieptespecialist een gedegen overdracht van de portefeuille mogelijk te maken. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit niet altijd kan worden gerealiseerd. Mede daarom acht de Raad het geraden om te komen tot een dubbele bezetting van de portefeuilles door steeds een parketsecretaris (of andere ondersteunende medewerker) te koppelen aan de primair verantwoordelijke portefeuillehouder. Dit reduceert de kwetsbaarheid die ontstaat door wisselingen van de wacht en kan bovendien (met name wanneer de dieptespecialist en diens ondersteuner niet aan hetzelfde parket zijn verbonden) bijdragen aan concrete samenwerking tussen parketten en het slechten van de muren tussen parketten.

2.9 Sturing en overlegvormen

Het onderwerp dieptespecialismen is een vast agendapunt in het HOvJ-MT overleg. Dat overleg volgt de ontwikkelingen. Het MT zorgt daarnaast voor een tijdige opvolging wanneer een dieptespecialist vertrekt. Tijdens die overleggen wordt ook gekeken of de toegewezen specialismen nog steeds actueel en nodig zijn qua thema of dat er geschoven moet worden. Binnenkort zal er ook een soort intranet systeem voorhanden zijn binnen het OM en dan kan daarop het lijstje met namen van de diepte-specialisten worden gezet.

De Procureur-Generaal wijst er op dat het onderwerp dieptespecialismen nog betrekkelijk jong is. Het onderwerp moet zich nog verder ontwikkelen, zowel als het gaat om de invulling door de portefeuillehouders als om het beroep dat collega's op de dieptespecialisten doen.

De hoofdofficier van Justitie BES schetst, dat een eerder 'stafoverleg' is afgeslankt tot een MT-overleg. Het OM Aruba (PG en hoofdofficier) nemen hieraan sinds enige tijd deel. De samenwerking op het gebied van dieptespecialismen is een regelmatig terugkerend onderwerp in dit overleg. Het MT monitort het beleggen en zorgt voor de borging en continuïteit. Op lokaal niveau wordt dit ook gemonitord. Een structurele planning is er echter niet. Persoonlijke ontwikkelingsplannen worden wel gesteld tijdens functioneringsgesprekken. De dieptespecialismen staan regelmatig (elk half jaar) op de agenda van het MT. Dat bewaakt en volgt de ontwikkelingen, en bewaakt de bezetting. Bij vertrek van een dieptespecialist onderneemt het MT actie en brengt het specialisme elders onder. Deze werkwijze bevordert de borging. Borging vindt ook plaats door niet alleen de dieptespecialist alle activiteiten alleen te laten ondernemen, maar door meerdere OVJ' s, medewerkers of parketten samen te laten werken, bijvoorbeeld door meerdere mensen te laten zoeken naar relevante jurisprudentie voor de nieuwsbrief.

Hij ziet de samenwerking op het gebied van de dieptespecialismen als een van de vormen van samenwerking tussen de parketten. Ook op terreinen als bedrijfsvoering, ICT en opleidingen vindt tussen de parketten afstemming plaats en wordt de samenwerking gezocht.

De dieptespecialist mensenhandel/mensensmokkel meldt een (VC) overleg tussen de officieren binnen het OM die op hun parket mensenhandel/mensensmokkel in portefeuille hebben. Dat overleg wordt eens per zes weken gehouden, Aan de orde komen dan onderwerpen als dagvaardingen, eisen, bewijs en het al dan niet instellen van appel.

Analyse Raad

Leidinggevenden binnen het OM geven aan, dat door het MT sturing wordt gegeven aan de specialistische samenwerking. De dieptespecialisten ervaren die sturing niet, en een aantal van hen ziet dat als een gemis. Naar het oordeel van de Raad dient de leiding van het OM de sturing te intensiveren. Duidelijk moet worden wat er concreet met de samenwerking op het terrein van de dieptespecialismen wordt beoogd, wat er nodig is om dat te bereiken, wat er van elk van de specialisten wordt verwacht en op welke wijze daarop wordt gestuurd. De Raad geeft de leiding van het OM daarbij in overweging om de portefeuillehouders (al dan niet gezamenlijk) uit te nodigen daartoe voorstellen te doen.

Het OM kent het MT-overleg, waaraan onder meer de procureur-generaal van Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba en zijn ambtgenoot van Aruba en de hoofdofficieren van de parketten van die landen deelnemen. In dit MT-overleg worden de dieptespecialismen besproken. De ontwikkelingen op het terrein van deze specialismen worden gevolgd en bezien wordt of bijstelling of sturing gewenst is.

3 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek doet de Raad de minister van Justitie de volgende aanbevelingen:[4]

1 Stel vast wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en schep hierover duidelijkheid bij de dieptespecialisten en binnen de parketten.

2 Heroverweeg de aanwijzing van criminaliteitsvormen als dieptespecialisme. Betrek hierbij de bestaande onduidelijkheid over de status van militaire zaken.

3 Bevorder dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld.

4 Stel samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vast.

[4] Overeenkomstig artikel 30, derde lid, van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn de aanbevelingen gericht aan de minister. Voor deze aanbevelingen geldt dat de uitvoering daarvan op het terrein van het openbaar ministerie ligt.

Bijlage 1: geïnterviewde personen

Parket procureur-generaal Curaçao, Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba

- *De procureur-generaal en een beleidsmedewerker*

Parket in eerste aanleg Curaçao:

- *De hoofdofficier van justitie en de dieptespecialist forensische opsporing.*

Parket in eerste aanleg Sint Maarten:

- *De hoofdofficier en de dieptespecialist cybercrime*

Parket eerste aanleg Bonaire, Sint Eustatius en Saba:

- *De hoofdofficier en de dieptespecialist witwassen*

Parket in eerste aanleg Aruba

- *De hoofdofficier van justitie en de dieptespecialisten mensenhandel/mensensmokkel en militaire zaken*

Colofon
Raad voor de rechtshandhaving
Goldfinch Road 11 | Pointe Blanche | Sint Maarten

http://www.raadrechtshandhaving.com

December 2018